

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaq
Inatsisartut
3900 Nuuk

**Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliaq novembarip ulluisa
aappaanni 2015 apeqquteqaataannut akissuteqaat**

11-11-2015
Sags nr.2015-7199
Akt nr.

Aallaqqaasiullugu Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap
apeqquteqaataannut nassiussaanut qjavunga.

Postboks 1160
Tlf: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk
Email: pn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Ataatsimiititaliap apeqquteqaataannut akissuteqaatit matuma kingulaniittut imaapput.

Apeqquteqaat siulleq.

Siunnersuutip atuuffissaata sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmut pissutsinullu
aalajangersimasunut allanut killillerneqarnera.

Inatsisissatut siunnersuutip sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmut killillerneqarnera
nassulaatigissagit ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq, tassunga ilanngullugit:

1a) Inatsisissatut siunnersuut suliasaqarfinnut sulinermi avatangiisit pillugit inatsimmit
maleruagassiorneqanngitsunut – soorlu qinngornernik ioningortitsisartunik
qinngorfigitissinnaanermut atatillugu napparsimasunik isumannaallisaanermut –
taamaallaat maleruagassiissasoq eqqortumik paasinninnerua?

Akissuteqaat

Inatsisissatut siunnersuummi matumani siunertaavoq ataatsimut isiginnilluni
innuttaasunut tamanut atuutsinneqarnissaa. Taamaattumik inatsit qinngornernut
ioningortitsisartunut aamma qinngornernut illersorneqamissamut.

Taamaattumik inatsisissatut siunnersuummi matumani siunertaavoq qinngornernut
illersorneqarnissamut tunngasut suulluunniit tamarmik inatsisitigut
killillersorneqanngitsuunnginnissaat. Inatsisissatut siunnersuummi qulakkeerneqassaaq
innuttaasut tamarmik peqataatinneqarnissat mianerinninnernut aamma iliuusissanut
qinngornernik ioningortitsisartunik sunnertinnissamut tunngatillugu.

Taamaattumik inatsimmi pingaarnertut inuiaqatigiinnut tamarmiusunut killiliussat
pineqarput, tamatumani eqqaassanngikkaani inatsisip atuuffigisai suli
tiguneqarsimangitsut soorlu assersuutigalugu Kalaallit Nunaanni sulinermi avatangiisit
pillugit inatsit.

Taamaattumik eqqortumik paasinninneruvoq Inatsisartut Inatsisaanni nunami sulisunut
tunngasut malittarisassiuunneqanngimmata tassa Kalaallit Nunaanni sulinermi
avatangiisit pillugit inatsimmut ilaatinneqartut.

Tamatumunnga ataafillugu malugineqassaaq imaani uuliasiornermut tunngatillugu aatsitassarsiornermi sulisut akuersissutinit aamma akuerineqarnernik Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut Inatsisaatigut (Aatsitassat Ikummatissanullu Inatsit) malittarisassiuunneqarmata, tak. inatsimmi § 1, imm. 5.

Akerliarilli imaani uuliasiornermi suliffissuarni sulisut aatsitassanut tunngasut avataaniittut inatsisissatut siunnersuummi matumani ilaatinneqassapput.

Tamakku saniatigut inatsisissatut siunnersuummi ilaatinneqarput ilisimasassarsiorlutik angalasut, taamatuttaaq inuussutissarsiutinik ingerlatsisut namminersortut soorlu assersuutigalugu biilutillit namminersortut, innaallagisserisut, sanasut ilaalu ilanngullugit inatsisissatut siunnersuummut matumunnga ilaatinneqarput.

Taamatuttaaq inatsisissatut siunnersuummi ilaatinneqarput katsorsaanerme sakkut aamma atortut ilaalu ilanngullugit aammattaaq igitassat radioaktivusut, katsorsaanerme, suliffissuarni imaluunniit ilisimatusarnermut atatillugu akuutissanik radioaktivusunik atuinerme pilersinneqartartut kiisalu tamakku suujunnaarsinneqartamissaat.

Inatsisissatut siunnersuutip taamatuttaaq napparsimavinni, kigutileriffinni aammattaaq mittarfinni allanilu qinnguqartittaatnik (røntgen) atuineq ilaatinneqassapput.

Taamatuttaaq inatsisissatut siunnersuummi sanaartornerme radioaktivitalinnik atuineq ilaatinneqarpoq, soorluttaaq innutaasunik nalinginnaasumik qinngornernut ioningortitsisartunut ilersorneqarnissaq soorlu eqqagassani radioaktivitalinnik assartuinerme, tamatumunnga ilanngullugu ajutoornernit qinngornernut ioningortitsisartunut ilersorneqarnissaq inatsisissatut siunnersuummi matumani ilanngunneqartut.

1b) Inatsisissatut siunnersuutip laboratoriani allatulluunniit ilisimatusarnermut atatillugu atortussianik ioningortitsisartunik passussinerme toqqortarinninnermullu maleruagassiinissaa kiisalu nunani tamalaani periutsimik, assersuutigalugu IAEA-mit ilusilersorneqartumik naammassinninnissaa, taamaalillutalu qinngornernik ioningortitsisartunik passussinerme maannamit pitsaannerusumik inatsisitigut atugassaqartinneqalernissarput eqqarsaatigineqarmat eqqortumik aamma paasinninnerua?

Akissuteqaat

Eqqortumik paasinninneruvoq inatsisissatut siunnersuummi aammattaaq atortussianik ioningortitsisartunik passussineq aamma toqqortarinninnerme atituumik malittarisassiuunneqarnissaat siunertarineqarmat tamatumunnga ilanngullugit laboratoriani aamma allatullu ilisimatusarnermut tunngatillugu.

Siunnersuutip § 4-ani akuersissut aamma nalunaarsuinerme tunngasuni imm. 2-mi Naalakkersuisut pisinnaatinneqarput maleruagqusanik aalajangersaanissaminnut maleruagqusanut aamma nalunaarsuinissamut atugassarititaasunut tunngatillugu. Nalunaarummi sammisamut tunngatillugu danskit maleruagqusaat qanillatomeqassapput taamaalioikkut tamatumunnga ilutigitiillugu nunat tamalaat akornanni nalinginnaasut aamma pitsaasumik iliornissaq kiisalu EU-mi malittarisassat eqqortinneqassallutik.

Taamatuttaaq siunnersuummi § 9-mi qinngornermik atuinermi aamma qinngornermik eqqorneqarnermi killiliussatut piunasaqaatit aalajangersarneqarput. Taamaalilluni isumalluutit naammaginatut atorineqassallutik ingerlaavartumik nalilersorneqarnissaannut qinngortinnissamut illersorneqarnissamut iliuutsit sunniuteqarluartuunera aamma naleqquttuunerat, taamaaliomikkullu kukkunerit tamarmik imaluunniit amigaataasut paasineqarsinnaassallutik aamma iluarsineqarsinnaassallutik, kiisalu taamaattoqaqqinnissaa pinaveersaartinneqassalluni.

Imm. 2-mi Naalackersuisut piginnaatinneqarput qinngortinnissamut illersorneqarnissamut iliuutsinik pitsaasunik aamma naleqquttunik sukumiinerusunik maleruaqqusanik aalajangersaasinnaasut. Piginnaatitsissut taanna nalunaarutikkut piviusunngortinneqassaaq, tassuuna siunertarineqarluni nunani tamalaani nalinginnaasut aamma pitsaasumik ilioinnissaq kiisalu EU-mi malittarisassat eqqortinneqarnissaat.

1c) Sulinerмик Nakkutillisoqarfiup nakkutilliinermi suliassaasa Naalackersuisoqarfiullu nakkutilliinermi siunissami suliassaasa akornanni killissat akisussaaffimmillu agguataarinerit takussutissiorsinnaavigit aammalu nakkutillineq pillugu aalajangersakkat Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup qanoq atuutsilerniarpai?

Akissuteqaat

Nakkutilliinermut maleruaqqusat inatsisissatut siunnersuummi kapitali 7-imiipput tassani pineqarput irnuttaasut ataatsimut isigalugit qinngornermut illersorneqarnissaannik nakkutillineq, tamatumunnga ilanngullugit nakorsartittunik illersuineq.

Sullivimmi Nakkutillisoqarfiup sulisartunik nakkutillineq Kafaallit Nunaanni sulinerמי avatangiisit pillugit inatsimmut attuumassuteqartinneqartut akisussaaffigai.

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup inatsisissatut siunnersuut malillugu nakkutilliinerup sinnera atuisunut aamma qinngornernik sunnertinnermut tunngasunut akisussaaffigissavaa Naalackersuisoqarfiup oqartussaassuseqarfiata iluani, tak. matuma suliani 1a).

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfik Statens Institut for Strålebeskyttelsep suleqatigiinnissamut isumaqatigiissuteqarfigineratigut nakkutilliinermut suliassamut inatsit manna tunngavigalugu ingerlanneqartussamut ikiortissarsioarniarpoq.

1d) Inatsit naapertorlugu nalunaarutit qanoq amerlatigisut atuutsinneqalernissaat pisariaqarnerisooq siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini erseqqissumik paatsoorneqarsinnaanngitsumillu allassimasorinangilaq. Suliassaqarfimmi nalunaarutissatut eqqarsaatigineqartunut taakkulu atuuffissaat naatsumik takussutissiamik saqqummiusseqquneqarputit.

Akissuteqaat

Samniasat makku nalunaarutit suliaqarnikkut sukumiinerusumik malittarisassaliunneqarniarput:

- 1) Nalunaarsuinermit aamma akuersissuteqartarnermit atortut (§ 1, imm. 2-mi pisussaatinneqarneq),
- 2) Qinngornernik ioninngortitsisartunik sunnertinnerup killissaa aamma nakkutiginninneq (§ 9, imm. 2, § 15, imm. 1 aamma § 16, imm. 1 tunngavigalugit pisussaatinneqarneq),

- 3) Katsorsaanermit qinnguartartitaatinik (røntgen) aamma qinngornernik ioninngortitsisartunik atuinermit ataatsimoortumik piumasaqaatit (§ 5, imm. 2 aamma 3, § 9, imm. 2, § 15, imm. 1 tunngavigalugit pisussaatinneqarneq),
- 4) Ajutoornernik aamma ajunaartoqamerani nalunaaruteqartarnissat § 18, imm. 2 tunngavigalugu pisussaatinneqarneq),
- 5) Upalungaarsimaneq (§ 20, imm. 2 tunngavigalugu pisussaatinneqarneq), aamma
- 6) Eqqagassat aamma assartuineq (§ 9, imm. 2 tunngavigalugu pisussaatinneqarneq),

Pisussaatisinermik § 14-imiittumik katsorsaanermit tunngasuunngitsunik misissuinermit maleruagqussaliornissamik aamma § 25-mi nakkutilliinermut, siunnersuinermit aamma ikiuilluni suliaqamermit matussusiinissamut akittuusinnissamik pisussaatisinernik taakkuninnga marlunnik atuisinnaaneq.

1e) Inatsisissatut siunnersuut tunngavigalugu nalunaarusiornissamut piffissaq atorineqartussaq qanoq sivisutigissangatinneqarpa?

Akissuteqaat

Nalunaarutininik suliaqamermit qaammatit 12-18-it atorineqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

1f) Qinngornernut illersuuteqarnissamut naalagaaffiup ilisimatuserfiata (Statens Institut for Strålebeskyttelse) suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqarfigineqarnissaa sumut killippa, tassami nalunaarutit, nassuiaatit mallugit inatsisartunit isummerfigineqartussat akueritinniarnissaanni ataatsimiititaliap tunuliaquttami piareersamissaat pingaaruteqartutut isigimmagu?

Akissuteqaat

Statens Institut for Strålebeskyttelsemit suleqatigiinnissaq pillugu isumaqatigiissuteqarnissamut tunngatillugu ataatsimiinneq siulleq ingerlanneqarpoq juunimi 2015-imi. Danmarkimi folketingimut qinersineq pissutigalugu isumaqatigiinniarnernit kinguartinneqarput. Tulliani ataatsimiinnissaq decembarini 2015-imi pilersaarutigineqarpoq.

1g) Danskitt naalackersuisuisa suleqatiginissaat inatsisillu taaneqartut saniatigut suliasaqarfimmi maleruagassiorsinnaanermut immikkut ilisimasaqalernissaq Kalaallit Nunaanni amigaataasq Naalackersuisunit qanoq pilersinniarneqarpa? Peqqinnissaqarfimmi ilinniartitsinissaq imaluunniit inunnik pisariaqartinneqartunik piginnaanilinnik atorfinitsinissaq Naalackersuisut eqqarsaatigaat?

Akissuteqaat

Sammissaq annertuumik immikkuullarissuuvoq taamaattumillu tunngaviusussaasut annertuujusariaqarput Kalaallit Nunaanni Qinngornernut Illersorneqarnissamut Institutimik pilersitsiniaraani. Qinngornernut ioninngortitsisartunut tunngatillugu ingerlatsinerit aamma qinngornernut illersorneqarnissap annertusiartornerat ilutigalugu kiisalu immikkut ilisimasaqartunik pisariaqartunik peqalernissap annertusiartornera tunngavigalugu, taava Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfimmi ingerlaavartumik naleqqussaaneq aamma nammineq pilersitsiartorneq ingerlanneqassapput. Tassani pineqassapput peqqinnissaqarfimmi ilinniartitaanermut pilersaarutit aamma tamatumunnga ilutigitillugu inunnik tulluurtunik piginnaasaqartunik atorfinitsitsinerit.

Apeqquteqaatit aappaat

Siunnersuutip atuuffissaata aatsitassarsiornermut killiligaanera

2a) Aatsitassarsiornermut tunngasunut minnerpaaffittut atuutilersussatut annertussusit killissaat, illersuutitut atortulersuutissat, isumannaalisaanermut periusissat il. il. pillugit nalunaarutifiassat aatsitassanut tunngasunut aamma atuutsinneqassanersut ataatsimiititaliamit nalornissutigineqarpoq. Taamaattoqassasoq isumaqarpisi? Ataatsimiititaliap tamanna inatsisip oqaasertaani pinnani inatsimmulli nassuiaatini maluginiarpa.

Akissuteqaat

Inatsit ataatsimut isiginninnermik tunngaveqarpoq taamaattumillu qinngornernik ioningortisisartunik atuinerlut aamma sunniuteqartitsinerlut tamanut atuutissalluni, imaanngippat sammisaq aalajangersimasoq inatsisip atuutsinneqarfianut ilaatinneqanngitsoq imaluunniit sulit tiguneqarsimanani.

Tamatuma kingunerisaanik aatsitassarsiornermi ingerlatsinerit akuersissutit aamma akuerineqarnerit tunngavigalugu Aatsitassanut Ikummatissanulli Inatsit malillugu malittarisassaliuunneqassapput. Malittarisassaliuussineq taanna ingerlanneqassaaq sammineqartumik nunani tamalaani ileqqut akuerisaassut pitsaasut tunngavigalugit.

Kalaallit Nunaanni sulinermi avatangiisit pillugit inatsisip sammisap sulit tiguneqarsimanngitsup nunami sulisut qinngornernik navianartorsiorinneqarnerat ilannguppaa, tamatumunnga ilanngullugu aatsitassarsiornermi ingerlatsinerit sulisut. Kalaallit Nunaanni sulinermi avatangiisit pillugit inatsisip aammattaaq aatsitassarsiornerup iluani atorfeqartut qinngornernut illersorneqarnissaat aammattaaq attuumassuteqarfivaa.

Taamaalliluni aammattaaq Sullinermi Avatangiisit pillugit Inatsisimmi aalajangersakkat qinngornernik sunnerneqarsinnaanernut qanoq annertussuseqartitsinissaq allalu aalajangersarpaat, tassa Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermut sulisunut atuutsinneqartussat. Danmarkimi oqartussaasut Statens Institut for Strålebeskyttelse'p (SIS) qinngornernik sunnerneqarsinnaanernut qanoq annertussuseqartitsinissamut allalu pillugit maleruaqqusaliaat namminneq malikkitik ilisimatitsissutigaat. Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik taamatuttaaq SIS-ip maleruaqqusaliai malinniarpaat. Taamaaliornikkut assigiissaarineq qulakkeerneqassaaq kiisalu tamatumunnga ilutigitiillugu Sullinermi Avatangiisit pillugit Inatsisimmi maleruaqqusat aamma qinngortinnissamut inatsisip maleruaqqusaasa nunami tamalaani sammineqartumut tunngatillugu maleruaqassat nalinginnaasut aamma pitsaasumik illoortarnissamut maleruaqqusat malinneqassallutik.

2b) Tamatuma saniatigut inatsisissatut siunnersuummut matumunnga sanilliullugu aatsitassanut tunngasuni akuersissutini annertunerusunik sukannernerusunillu piumasaqaateqarnissamut inatsit akimmisaartiinngitsoq aammalu aatsitassanut inatsit ataatsimut isigalugu aatsitassanut tunngasunut maleruaqassisoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Taama paasininneq isumaqatigisinnaaviuk?

Akissuteqaat

Inatsisissatut siunnersuummi matumani maleruaqassat nalinginnaasut minnerpaaffiusussat aalajangersaaffigineqarput. Eqqortumik paasininneruvoq tassa

inatsimmi pinngitsortinneqarngillat aatsitassarsiornermut sammisani akuersissutini (licens) aamma akuerineqarnerni sulii piumasaqaateqartoqarsinnaanera aamma sukannernerusunik piumasaqaateqartoqarsinnaanera, kiisalu aatsitassanut ikummatissanulli inatsit ataatsimut isigalugu tassaasoq aatsitassarsiornermut tunngatillugu maleruagassaliuussisoq.

Apeqquteqaatit pingajuat

Siunnersuutip nunat tamalaat isumaqatigiissutaannut taakkunungalu attuumassutilinnut sanillunnera

Inatsisissatut siunnersuutip matuma akuersissutigineqarneratigut sulisut qinngomernut ioninngortitsisartunut illersorneqarnissaat pillugu International Labour Organizationip (ILO-mi) isumaqatigiissutaanut nr. 115-imut Kalaallit Nunaata nangaassuteqarnerata atorunnaarsinnissaa periarfississagaa saqqummiussissummi nassuiaatinilu oqaatigineqarpoq.

3a) Inatsisissatut siunnersuummi matumani ILO-mi isumaqatigiissut kisimi siunniunneqarpa imaluunniit siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini taagorneqartut allat aamma ilaatinneqarpat, tassa taama ataqatigiittoqarnera ataatsimiititaliamit paatsuungassutigineqarmat?

Akissuteqaat:

ILO-mi isumaqatigiissutip saniatigut isumaqatigiissutit tulluuttut tikkuussissutigineqarsinnaapput:

IAEA-mi nunat tamalaat ataatsimoortumik isumaqatigiissutaanut ikummatissaasimasut atorineqareersut aamma eqqagassat radioaktivimik akoqartut isumannaatsumik passunneqarnissaannut tungasumut (Eqqagassat pillugit Isumaqatigiissut) nangaassuteqaatit atorunnaarsinneqarneranni aammattaaq piumasaqaataavoq, nunami namminermi pisariaqartumik qinngornernut illersuinissamut inatsimmik akuersissuteqartoqarnissaa, taamaaliornikkut Kalaallit Nunaat isumaqatigiissummi aalajangersakkanik eqqortitsissammat. Eqqagassat pillugit Isumaqatigiissut taamatuttaaq atuutsinneqarpoq eqqagassanik radioaktivimik akoqartunik isumannaatsumik passussinissamut tunngatillugu, imaappat eqqagassat radioaktivimik akoqartut inuinnaat ingerlatsinerannit pilersinneqarsimappata. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni pisariaqartumik iliuuseqartoqassaaq tamatumuuna, inuit ataasiakkaat aamma inuttaasut ataatsimoortumik isigalugit qinngortinnissamut navianartorsiorsinnaanermut naammaginartumik illersorneqarnissaat qulakkeerniarlugu, tassunga ilaavoq radioaktiviusunik atorineqarsinnaajunnaarsimasunik pigisaqarnermi imaluunniit suujunnaarsitsinermi tamatuma Eqqagassat pillugit Isumaqatigiissutip malinneqarnissaa.

Tamatumunnga ilutigitillugu IAEA-mi isumaqatigiissutip atorussianik atomitalinnik illersuinissamut tungasumut nangaassuteqaatit atorunnaarsinneqarneranut atatillugu piumasaqaataavoq, Kalaallit Nunaanni ataatsimut isiginnilluni qinngornernut illersorneqarnissamut inatsimmik akuersissutiginnittoqarnissaa.

3b) Nalinginnaasumik nassuiaatini assersuutitut taaneqartut qinngornernut illersuuteqarnissaaq pillugu nunatsinni inatsiseqarnissaaq Kuannersuarni sulliniutip piviusunngortinneqarsinnaaneranut atatillugu aatsaat pisariaqartinneqalrpa? Imaluunniit Kalaallit Nunaata inatsimmik taamaattumik maannangaq atuutsitsilernissaanut tunngavissiisunik pissutsinik ineriartomernillu allanik peqarpa?

Akissuteqaat

Ullumikkut Nunatsinni qinngornernut illersorneqarnissamut tunngatillugu immikkut inatsiseqanngilaq kiisalu Naalakkersuisut kissaatigaat qinngornernik ioninngortitsisartunik atuineri uagutsinni inuiaqatigiinni killiliussanik aalajangersarneqarnissaat.

Eqqorpoq nalinginnaasumik nassuiaatini naalakkersuisooqatigiinnermut isumaqatigiissut innersuussiffiqineqarmat, tassani ersersinneqarmat aatsitassarsiorneq aatsaat allartinneqarnissaasoq killiliussatut piumasagaatit aaqqinneqareerpata aamma malinneqarpata.

Tamanna taaneqarpoq pissutsini arlaqartuni ataatsit qinngornernut ioninngortitsisartunut aamma qinngornernut illersorneqarnissamut maleruagassaqaarneq amigaaqarmat.

Naalakkersuisut upemaakkut ataatsimiinnermi 2015 siunnersuummik saqqummiussaqarput: Nioqutissanik eqqussuineq annissuinerlu pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. x, xxx 2015-imeersoq. (Timmisartuutileqatigiiffiit ilaasui pillugit paasissutissat atortutigit elektroniskiusutigit takuneqarsinnaanissaat kiisalu akitsuuserisut inunnik scannerillutik misissuisinnaanissaat). Allanguutit inatsisip tamatuma Inatsisartut Inatsisaat maannakkut pisariaqartilerpaa, taannalu røntgenimik atuinermik malittarisassaliuussissaaq, timimik scannerineq kissaatigineqartoq røntgen iluaqutigalugu ingerlanneqartarmat.

Taamatuttaaq maannakkut ataatsimiinnermi (ukiaanerani ataatsimiinneq 2015) aalajangiiffigissassanngorlugu siunnersuut Kalaallit Nunaata nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutinut tunngatillugu nangaassutinik 6-inik atorunnaarsitsinissaa. Isumaqatigiissutini taakkunani 6-imi pissutsit uranimik piiaanermi kinguniusinnaasut kiserluinnarmik pineqanngillat, aammattaarli pineqarput sulisunik innuttaasunillu qinngornernut navianartorsiortinneqarnermut nalinginnaasumik illersuinissamut attuumassuteqartut.

Naak, Kalaallit Nunaannut nangaassutaasut taakku isumaqatigiissutini taakkunani arfiniilni atorunnaarsinniarlugit Naalakkersuisut kissaatigisaqaraluartut, pisariaqarpoq qinngornerit ioninngortitsisartut pillugit innuttaasut qinngornernut navianartunut illersorneqarnissaat, tamatumunngalu ilanngullugit peqqinnissaqarfiup røntgenimik napparsimavinni kigutileriffinilu atuisarnerannut atatillugu inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinissaaq.

Taamatuttaaq ilanngullugu pineqassaaq qinngornernik ioninngortitsisartunik atuineq aamma tamatuma kingunerisaanik ataatsimoortumik qinngornernut illersorneqarnissamut inatsisiliornissaaq, soorlu assersuutigalugu suliffeqarfiutinut namminersortunut tunngatillugu, aalisakkanik suliffissuarni, imaani uuliasiorluni suliffissuarni aamma sanaartornermi aammattaaq ilisimatusarnermut tunngatillugu illsimasassarsiornermi.

3c) Inatsisissatut siunnersuut EU-mi piumasagaatinik nutaanerpaanik eqquutsitsiva?

Akissuteqaat

Inatsisissatut siunnersuut killiliussatut inatsisaasutut suliarineqarpoq, tassani aalajangersaaffiqineqarput qinngornernut ioninngortitsisartunut aamma qinngornernut illersorneqarnissamut piumasagaatit killiliussaasut.

Naalakkersuisunut piginnaatississutit killiliussatut inatsimmiittut nalunaarutit aqputigalugit piviusunngortinneqassapput, tassani aalajangersarneqassapput qinngornernik ioninngortitsisartunik, qinngornernut illersorneqarnissamut aamma røntgenimik atuinnermi malittarisassaliat.

Nalunaarutit aqputigalugu malittarisassiomissamut siunertaasoq tassaavoq Kalaallit Nunaata sukkulluunniit nunani tamalaani maleruagassat nalinginnaasut aamma pitsaasumik iliortarnissamut maleruagassat eqqortissagai. (IAEA-mi maleruagassat nalinginnaasut aamma EU-mi inatsisit). Tamanna pilerornerusumik aamma eqaannerusumik periarfissiivoq killiliussatut naligitinneqartut il. il. nutarterneqartarnissaannut, tassa tamakku pillugit malittarisassaliorneq nalunaarutit aqputigalugit ingerlanneqarpat. Tamatumu kingunerissavaa qinngornernut illersorneqarnissamut malittarisassiuussinerup sammisami nunat tamalaat akornanni ineriartornerup ingerlaavartumik malinnaaffigineqarsinnaanera.

Apequteqaatit sisamaat

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

4a) Assersuutigalugu Narsami Kuannersuarni aatsitassarsiornermik suliniut ingerlanneqalissappat imaluunniit Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi suliniutinik allanik aallartiitsisoqassappat Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik eqqarsaatigalugu aningaasat missingerlugit qanoq amerlatigisut eqqartorneqarpat?

Akissuteqaat

Aatsitassarsiornermi suliniutit tamatumunnga ilannguilugu Narsami Kuannersuarni aatsitassarsiornermik suliniut Aatsitassanut Ikummatissanullu Inatsit aqputigalugu akuersissutigut aamma akuerineqarnertigut malittarisassaliuunneqarput. Aatsitassat pillugit oqartussaasut oqartussaasutut suliaqarnermut aningaasartuutitut tunngatillugu akuersissummik pigisaqartoq utertitsinissaanik piumasaqaateqarfigisinnaavaa. Aatsitassarsiornermi ingerlatsineri inatsisissatut siunnersuummi matumani malittarisassaliuunneqanngillat.

4b) Inatsimmut taassumunnga aammalu taassuma kingusinnerusukkat atuutinneqalernissaanut tunngatillugu Statens Serum Institutip suleqatigineqarnerata Nunatta Karsiata aningaasartuutaasa amerlanerulerannik kinguneqartussatut Naalakkersuisoqarfimmit isigineqarpa, taamaassimappallu qanoq annertutigisumik aningaasartuutaassava?

Akissuteqaat

Statens Institut for Strålebeskyttelse (SIS) suleqatigiinnermut isumaqatigiissuteqarnermi Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmut isumalluutinik atuinisaaq naatsorsuutigineqartariaqarpoq, taakkulu aningaasaqarnikkut killiliussat nalinginnaasut iluanni ingerlanneqarsinnaanngillat.

Inatsisartut aningaasanut inatsisaannit aningaasaliissutissanik qinnuteqartoqassaaq siunissami oqartussaasusut suliaqarnermi nakkutilliisuunermut aamma siunnersuisuunermut atatillugu.

Suleqateqarnissamut Statens Institut for Strålebeskyttelse Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmit sulii isumaqatigiissuteqarfigineqanngilaq. Naalakkersuisoqarfiup nalilersimavaa ukiumut aningaasartuutit koruuninik 500.000-inik naleqarumaartoq.

Apeqquteqaatit tallimaat
Ataatsimut isigalugu

5a) ILO-mi isumaqatigiissut nr. 115 inatsisissatullu siunnersuut imminnut attuumassuteqarnerat naatsumik nassuiaatigineqassasoq kissaatigineqarpoq.

Akissuteqaat

ILO-mi isumaqatigiissummut nangaassuteqaatip atorunnaarsinneqarnerata kingunerissavaa Kalaallit Nunaata imminut pisussaatilemnera sulisartunut tamanut sulineri atugassarititaasut pillugit isumaqatigiissummi aalajangersakkat Kalaallit Nunaanni malinneqarnissaannik. Pingaarnertut ILO isumaqatigiissummi nr. 115-imi pingaarnertut piumasaqaataavoq Kalaallit Nunaanni ataatsimoortumik isiginnilluni qinggornerit ioningortitsisartut pillugit aamma qinggornerit illersorneqarnissamut inatsiseqarnissaa.

ILO isumaqatigiissummit nr. 115-imit sulisartut tamarmik pineqarput tassani apeqqutaatinagu nunami, aatsitassarsiorfinni, imaani uuliasiomeri imaluunniit imammi killeqarfiup 3 sormilit iluani imaluunniit avataani sulinersut.

5b) Innuttaasut isumannaatsuunerannut navianartorsiorfitsineq pinngitsoortinniarlugu iliuusissanik pisariaqartunik piumasaqaateqarnissamut inatsisissatut siunnersuummi immikkut tunngavissisoqarpa. Tunngavissap tamatuma siunertarisaa itisileqquneqarpoq.

Akissuteqaat

Inatsisissatut siunnersuutip § 22-ani ilaavoq Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup piginnaatinneqarnera qinggornermik navianartunut illersorneqarnissaq qulakkeerniarlugu iliuusissanik pisariaqartunik peqqussuteqarnissaminut.

Aalajangersakkami tassani siunertarineqarpoq oqartussaasut pliertortumik akuliunnissaat, soorlu assersuutigalugu imatut pisoqarpat qinggornerit navianartoqarnerani nutaanik paasaqarnerup kingunerissappagu, ileqqup manna tikillugu atorqeersimasup taamaatinneqarnissaa soorlu assersuutigalugu tassanngaannartumik pisoqarneratigut.

Piumasaqaataavoq Naalackersuisoqarfiup naliliinissaa illersorneqarnissamut iliuusissat pisariaqartuusut pillugit innuttaasut peqqissusaallu navianartorsioritinneqarnissaat anguniarlugu.

5c) Uranimik piiavinni sulinermit najoqqutarisassat pineqartillugit nunat sorliit periusiat Naalackersuisunit innersuussutigineqarsinnaava?

Akissuteqaat

Apeqqutip taassuma akineqarnissaanut Aatsitassanut Ikummatissanullu Naalackersuisoq innersuussutigineqarpoq.

5d) Inatsisissatut siunnersuutip ima marlungorlugu avinneqarnissaanut pitsaaqutit ajoqutillu Naalackersuisunit nassuiaatigeqquneqarput:

1. Napparsimmavinni, kigutileriffinni, miltarfinni II.II. qinguartaatinik atuinnermut tunngasut, aamma
2. Aatsitassanik suliffissuaqarneq, tassunga ilanngullugu uranimik piiaaneq.

Akissuteqaat

Inatsisissatut siunnersuummi matumani siunertaavoq ataatsimcoortumik innuttaasunut tamanut atuunnissaa. Taamaattumik inatsit atuinnermut tamanut atuuppoq aamma qinngornemik ioninngortitsisartunik sunniuteqartitsinernut aamma qinngornernut illersorneqarnissamut.

Taamaattumik inatsisissatut siunnersuummi matumani siunertaavoq qinngornernut illersorneqarnissamut tunngatillugu sammisap suulluunniit pinngitsoornani malittarisassiorneqarnissaa. Inatsisissatut siunnersuutip innuttaasut tamarmik mianerinninnissanut aamma iliuusissanut ilaatinneqartut qulakkiissavai, tassa qinngornernik ioninngortitsisartunik sunniuteqartitsinernut attuumassuteqartunut.

Taamaammatt inatsit pingaarnertut inuiaqatigiinnut tamanut atuutissavoq, pineqartoq aalajangersimasoq inatsimmi ilanngunneqassanngitsutut immikkut pineqarsimanngippat imaluunniit tiguneqarsimanngippat.

Inatsimmi § 1, imm. 4 allassimavoq, tassa "inatsimmut ilaatinneqanngillat sulisut, sulinerimi avatangiisit pillugit inatsimmi ilaatinneqartut."

Tamanna imatut paasineqassaaq Kalaallit Nunaanni sulinerimi avatangiisit pillugit inatsisit tiguneqarsimanngitsut, taassuma sulisartut nunami sulisut qinngornernut navianartorsiorinneqarnerat ilannguppaa, taakkununga ilaapput sulisartut aatsitassarsiornerup iluani sulisut. Taamaattumik sulisartut aatsitassarsiornerup iluani atorfeqartut Kalaallit Nunaanni sulinerimi avatangiisit pillugit inatsimmit ilanngunneqarput.

Inatsimmi § 1, imm. 5-imi allassimavoq, tassa "Aatsitassarsiornermi ingerlatsinernut tunngatillugu akuersissutit aamma akuerineqarnerit Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit Inatsisartut Inatsisaat (Aatsitassat Ikummatissanullu Inatsit) tunngavigalugu malittarisassiuunneqassapput. Akuersissutini aamma akuerineqarnermi taakkunani inatsimmi matumani piumasaqaatigineqartunit annertunerusunik piumasaqaateqarnissanik aalajangersaasoqarsinnaavoq."

Tamanna imatut paasineqassaaq aatsitassarsiornermi ingerlatsinerit, tamatumunnga ilanngullugit piiaanerit Aatsitassanut Ikummatissanullu Inatsit tunngavigalugu malittarisassiuunneqartut.

Taamaalluni soorlu inatsimmi § 1, imm. 4-mi aamma imm. 5-imi ersersinneqartoq aatsitassarsiornermut tunngasut immikkut inissinneqarput.

Tamaku saniatigut Danmarkimi inatsisit tamarmik akuutissanut radioaktivusunut aamma røntgenimut tunngassuteqartut tamarmik nutarterneqarnerat ingerlanneqarpoq. Manna tikillugu sammineqartut inatsisini marlunni immikkuullarissuni malittarisassiuunneqarsimagaluarput. Siulleq 1953-imeersoq aappaa 1962-imeersoq kingusinnerusukku allanngortinneqartarsimasoq. Sammineqartumi ineriartorneq aamma nunani tamalaani maleruagassat nalinginnaasut kiisalu EU-mi inatsisit qinngornernut illersorneqarnissamut tunngasut malinneqarnissaat kissaatigineqarmat, tamatuma

kingunerisimavaa Danmarkimi qinngornerit ioningortitsisartut pillugit aamma qinngornernut illersorneqarnissaq pillugu ataatsimoortumik inatsisiliomeq.

Taanegareersutut Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfimmit Statens Institut for Strålebeskyttelse suleqatigiinnissamut isumaqatigiissuteqarfigineqassaaq. Siullermik Kalaallit Nunaanni immikkut ilisimasanik pisariaqartunik peqartoqanngilaq aappaattullu Naalakkersuisunit kissaatigineqarpoq qulakkeerinninnissaq, tassa Kalaallit Nunaanni inatsisip qinngornernut illersorneqarnissamut sammisamut tunngatillugu nunani tamalaani malitassat nalinginnaasut aamma EU-mi inatsisit malinneqarnissaat. Tamanna tunngavigalugu inatsisissatut siunnersuut manna qinngornernut ioningortitsisartunut aamma qinngornernut illersorneqarnissamut inatsisitut ataatsimoortutut siunnersuutaavoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Doris Jakobsen